

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย

เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

The image features a central scroll with Thai text. The scroll is held by two wooden rollers. The background is a warm, golden-brown color with a subtle pattern of ancient ruins, including stone structures and palm trees. The text is written in a stylized font with a white outline and a blue shadow.

เรื่อง

เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ

และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

บอกวิธีการในการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

ด้านทักษะและกระบวนการ

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐาน
เพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

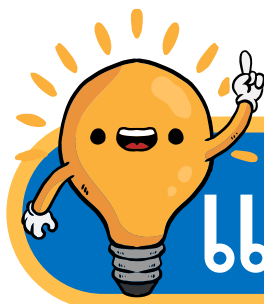
เห็นความสำคัญของการค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
หลักฐานเพื่อศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)

ร่วมกันค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล หลักฐานเพื่อศึกษา
เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ด้วยความเข้าใจว่าเป็นขั้นตอนที่ ๒ ๓
และ ๔ ของวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์
ประกอบด้วยกี่ขั้นตอน

แนวคำตอบ

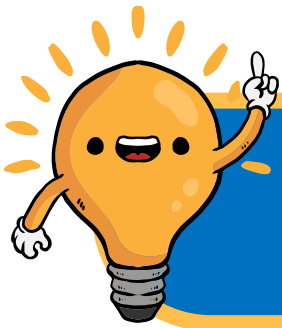
วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕ ขั้นตอน ว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงเป็นวิธีการศึกษาความรู้ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นสากล มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

- ๑) การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อในการศึกษา
- ๒) การค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
- ๓) การจัดระบบข้อมูล
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๕) การเรียบเรียงและนำเสนอ

ในช่วงโมงที่ผ่านมา
นักเรียนได้ทำขั้นตอนใดของ
วิธีการทางประวัติศาสตร์

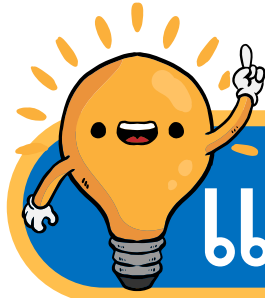
แนวคำตอบ

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดประเด็นปัญหา
ในการศึกษา โดยคำถามที่ตั้งขึ้นจะต้องเป็น
คำถามที่ไม่มีคำตอบที่เจาะจงมากไปหรือไม่เป็น
คำถามที่ผู้ถามรู้คำตอบอยู่แล้ว

การกำหนดประเด็นปัญหาหรือหัวข้อใน
การศึกษา มีความสำคัญอย่างไรต่อ
การศึกษาประวัติศาสตร์

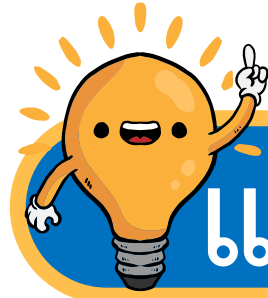
แนวคำตอบ

เป็นการกำหนดทิศทางในการศึกษาหัวข้อในประวัติศาสตร์ และเพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้ารวบรวมหลักฐาน ซึ่งมีอยู่มากมายและการจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน

หากต้องการตอบประเด็นเรื่องราว
ทางประวัติศาสตร์ของโบราณสถาน
สมัยก่อนสุโขทัย ควรทำอย่างไร

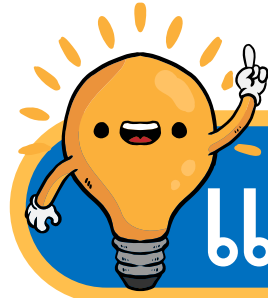
แนวคำตอบ

ศึกษาจากแหล่งข้อมูล
หลักฐาน

นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้
จากที่ใดบ้าง

แนวคำตอบ

หนังสือ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์
หน่วยงานราชการ เว็บไซต์พิพิธภัณฑ
เป็นต้น

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ - ๕ คน ร่วมทำกิจกรรม “รู้จักหลักฐาน”

๒. ครูมีซองกระดาษสีน้ำตาลแจกให้นักเรียนกลุ่มละ ๑ ซอง แต่ละซอง จะมีหมายเลขกำกับ ๑ - ๖ ภายในซอง จะมีหลักฐานเกี่ยวข้องกับเมืองศรีเทพ ประกอบไปด้วย

ซองหมายเลข ๑ ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ

ซองหมายเลข ๒ เขาค้างใน

ซองหมายเลข ๓ จารึกคาถาเยธมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ

ซองหมายเลข ๔ ศิลাজารึกเมืองศรีเทพ

ซองหมายเลข ๕ เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ซองหมายเลข ๖ บทความ ‘ศรีเทพ’ เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

๓. จากนั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐานที่อยู่ภายในซองโดยมีเวลา ๕ นาที

๔. ครูอธิบายประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักฐาน ดังนี้

ก. ระบุประเภทของหลักฐานตามลักษณะว่าเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ข. ระบุประเภทของหลักฐานตามความสำคัญว่า เป็นหลักฐานชั้นต้นหรือเป็นหลักฐานชั้นรอง

ค. อธิบายข้อมูลที่ได้จากหลักฐานว่า หลักฐานของนักเรียนนั้นให้ข้อมูลอะไรเกี่ยวกับเมืองศรีเทพบ้าง

โดยประเด็นทั้งหมด เขียนลงในใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ

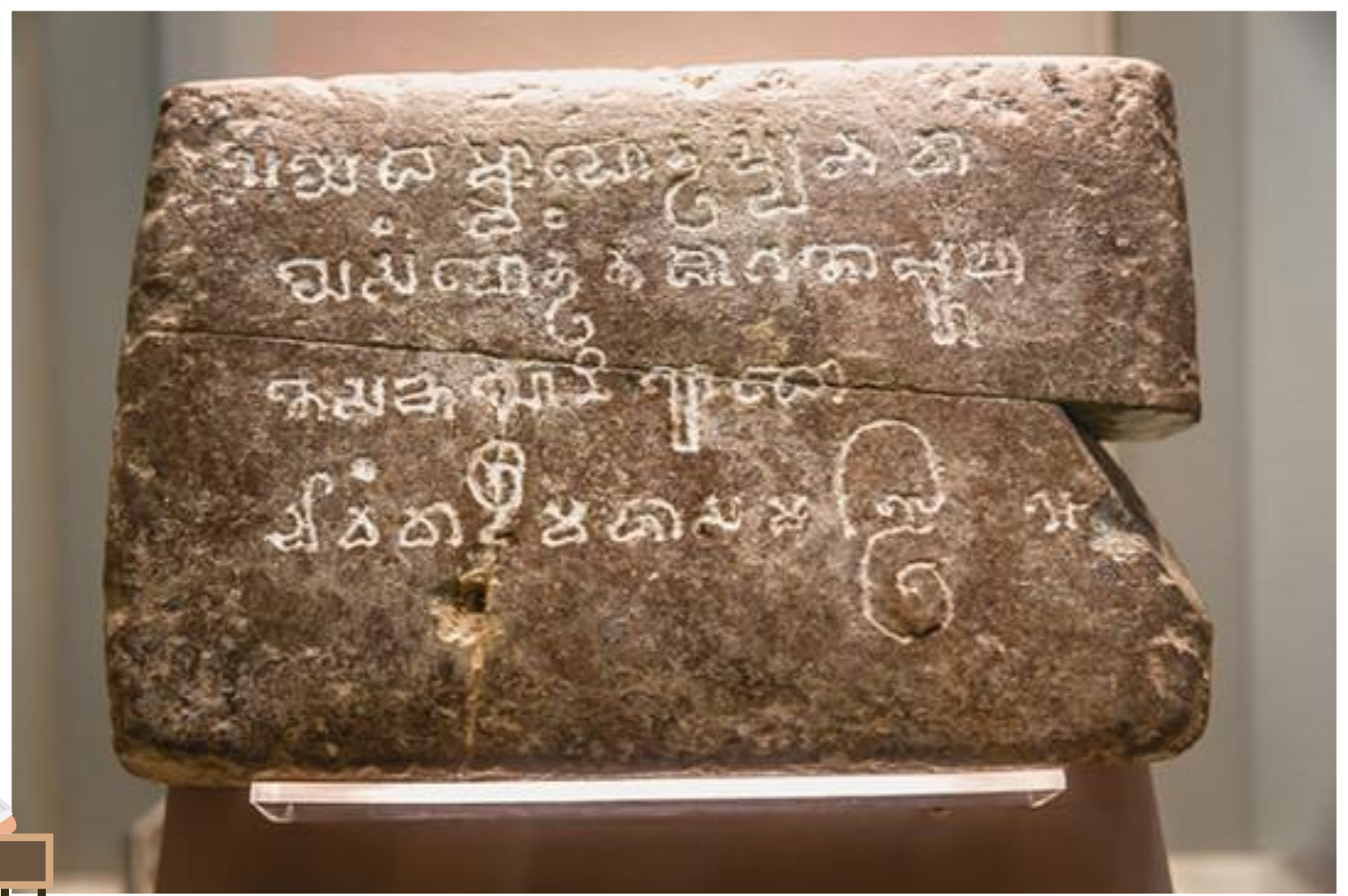
ช่องหมายเลข ๑ ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ

ช่องหมายเลข ๒ เขาค้างใน

ชองหมายเลข ๓ จารึกคาถาเยอรมมาฯ พบที่เมืองศรีเทพ

ชองหมายเลข ๔ ศิลปจารึกเมืองศรีเทพ

ชองหมายเลข ๕ เขาค้างนอก (ศรีเทพ)

ชองหมายเลข ๒ บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

๒. บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดกโลก ในหลากหลายมิติ

เมืองโบราณศรีเทพ ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำป่าสัก ที่ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สองฝั่งแม่น้ำป่าสัก มีร่องรอยการตั้งชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราว 3,000 ปีลงมา โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนกลางแถบอำเภอศรีเทพ อำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอวังม่วง ที่พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์หลายสิบแหล่ง

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. ภาพถ่ายทางอากาศ เมืองศรีเทพ

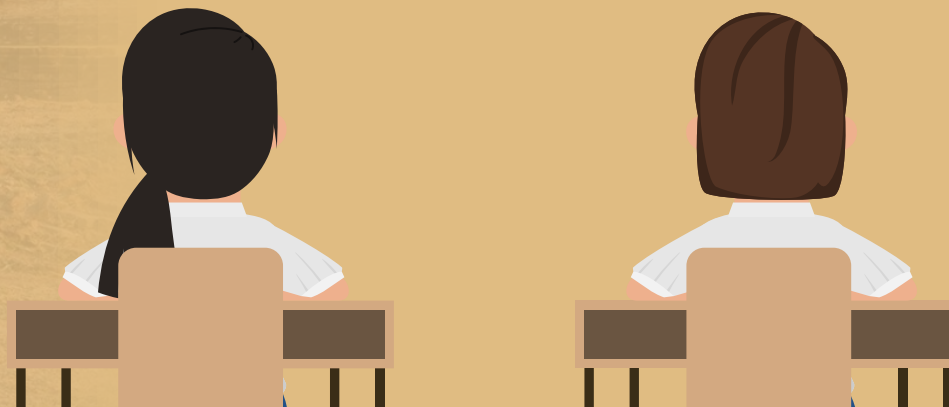
ที่มาของภาพ: <https://culturio.sac.or.th/collection/๑๕๑>

เมืองโบราณศรีเทพแห่งนี้ มีแผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดีที่มีผังเมืองเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง หลักฐานเมืองศรีเทพ

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ดินแดนไทยสมัยก่อนสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล (๑)
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

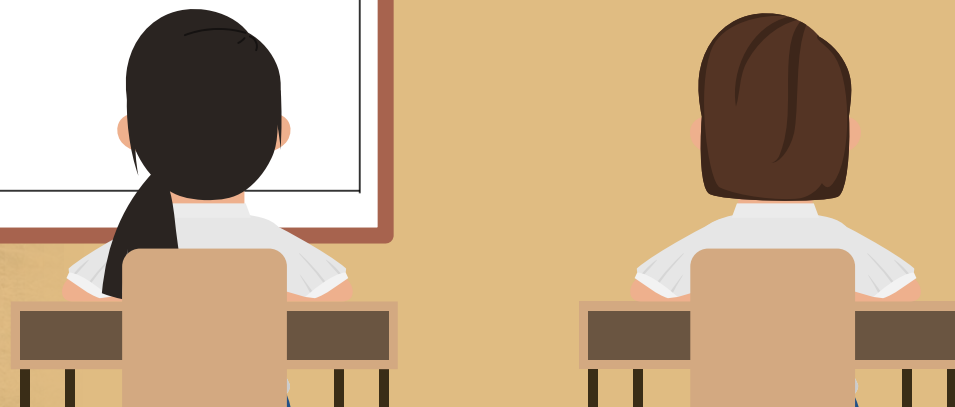
คำชี้แจง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
ประเด็นที่ ๑

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็น	หลักฐานที่ไม่เป็น	หลักฐานขั้นต้น	หลักฐานขั้นรอง	
	ลาย	ลาย			
	ลักษณะ	ลักษณะ			
	อักษร	อักษร			

ใบงานที่ ๓

เรื่อง รู้จักหลักฐานเมืองศรีเทพ

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

แนวคำตอบ

.....เมืองศรีเทพมีวัฒนธรรมใดบ้าง.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากหลักฐาน
	หลักฐานที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐานที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	
ภาพถ่าย ทางอากาศ เมืองศรีเทพ		✓	✓		แผนผังเมืองที่มีการขยายเมือง ๒ ชั้น ผังเมืองเดิมเป็นรูปเกือบเป็นวงกลม เรียกว่า เมืองใน ต่อมาได้ขยายออกมาอีกชั้นหนึ่งเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน เรียกว่า เมืองนอก เมืองโบราณ ศรีเทพ นับเป็นตัวแทนของเมืองโบราณในวัฒนธรรมทวารวดี
ศิลาจารึก เมืองศรีเทพ	✓		✓		ศิลาจารึกเมืองศรีเทพ เป็นจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต อายุพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พบที่เมืองโบราณศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ลัทธิฐานคล้ายดอกบัวตูมหรือตะปูหัวเห็ด

แนวคำตอบ

ประเด็นที่ ๒

..... ศิลปกรรมของเมืองศรีเทพเป็นอย่างไร.....

หลักฐาน	แบ่งตามลักษณะ		แบ่งตามความสำคัญ		ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักฐาน
	หลักฐาน ที่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ที่ไม่เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร	หลักฐาน ขั้นต้น	หลักฐาน ขั้นรอง	
เขาคalingนอก (ศรีเทพ)		✓	✓		จากรูปแบบทางศิลปกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับศิลปะอินเดียแบบปาละตอนต้นและโจฬะตอนต้น และมหาสถูปบุโรพุทโธ ทำให้กำหนดอายุเขาคalingนอกไว้ราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 สร้างด้วยอิฐแบบทวารวดีที่ผสมกลมกลืนเข้าในเนื้ออิฐค่อนข้างมาก สภาพปรักหักพังจนศึกษารายละเอียดได้ลำบาก มีแนวหลุมเสากลมล้อมรอบเจดีย์แสดงว่าครั้งหนึ่งเคยมีหลังคาคลุมลานยอดนี้
บทความ 'ศรีเทพ' เมืองมรดก โลก ใน หลากหลาย มิติ	✓			✓	พัฒนาการของเมืองโบราณศรีเทพ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1.ระยะร่วมสมัยทวารวดีและเขมรก่อนเมืองพระนคร (พุทธศตวรรษที่ 12-15) ภายในอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย เมืองศรีเทพอาจเคยเป็นศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง หรือศาสนาในระยะใดระยะหนึ่ง 2.ระยะร่วมสมัยเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 16-18) ศิลปะทวารวดีและวัฒนธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทเสื่อมลง ถูกแทนที่ด้วยศิลปะเขมรสมัยเมืองพระนครตอนปลาย (ศิลปะบาปวน-นครวัด-บายน) 3.ระยะหลังจากพุทธศตวรรษที่ 18 ไปแล้ว เมืองศรีเทพกลายเป็นเมืองร้างที่พระธุดงค์เรียกว่า "เมืองอภัยสาลี"

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การค้นคว้า จัดระบบ
และวิเคราะห์ข้อมูล (๒-๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัย
๒. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง รู้จักรัฐโบราณในดินแดนไทย
๓. ใบงานที่ ๔ เรื่อง ค้นคว้า จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล
(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

